

بخش: اول درس: دوم نام طراح: سارا اسدی	باسمه تعالی معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش دبیر خانه راهبردی کشوری دین و زندگی تولید شده در استان البرز	محتوای نوشتاری کتاب دین و زندگی (1) پایه دهم رشته انسانی سال تحصیلی 1399 - 1400
--	---	---

عنوان: تفکر و اندیشه **موضوع: پرواز**

اهداف یادگیری: آشنایی دانش آموزان با سرمایه ها و استعداد های انسان و شناختن موانع رسیدن به هدف
انتظارات پس از مطالعه:

- 1- اولین گام در مسیر تقرب الهی را بشناسد.
- 2- سرمایه ها و توانایی های خود را در راه رسیدن به هدف نام ببرد.
- 3- موانع حرکت انسان به سوی هدف را بیان کند.
- 4- تفاوت نفس لوامه و اماره را تشخیص دهد.
- 5- رابطه بین سرمایه و هدف را توضیح دهد.
- 6- راه نفوذ شیطان در انسان را ذکر نماید.

نکات مهم درس در قالب جمله های کوتاه و به زبان ساده و صریح:

مقدمه: "سودمندترین دانش ها خودشناسی است"
 اصلی ترین هدف زندگی انسان ، نزدیکی و تقرب به خداست.
 رشد و کمال انسان ← گام برداشتن به سوی هدف ← شناخت انسان
 (شناخت سرمایه و توانایی چگونگی به کار گیری و شناخت موانع و مقابله با آنها)

توضیح درس:

آنچه در آسمان و زمین آفریده شده ← برای انسان ← گرامی بودن انسان نزد خدا و جایگاه ویژه انسان در هستی سرمایه های انسان برای رسیدن به هدف (تقرب الهی):

1- قدرت تفکر و تعقل: تشخیص مسیر درست از راه های غلط ، دریافت حقایق ودوری از جهل و نادانی

2- قدرت تصمیم گیری و اختیار (مسئول سرنوشت خود - انتخاب راه سعادت و شقاوت) به استفاده از تفکر

3- سرشت خدا شناسی :با خودشناسی و تماشای طبیعت غفلت = دوری و فراموشی یاد خدا

4- گرایش به نیکی و بیزاری از بدی: وست داشتن صداقت، عدالت، عزت نفس ...
بیزاری از دورویی، ظلم، حقارت نفس و...

5- واکنش به گناه و زشتی: ملامت خود هنگام آلوده شدن به گناه و سعی در جبران آن (نفس لوامه: نفس سرزنشگر)

6- پیامبران و راهنمایان: کمک به انسان در راه رسیدن به هدف

سرمایه و هدف

بین سرمایه و هدف هماهنگی وجود دارد. هرچه سرمایه بیشتر باشد هدف ارزشمند تر است. انسان سرمایه عظیمی دارد که در بالا اشاره شد حیوانات و گیاهان فاقد این استعدادها هستند پس هدف و مسیر هدف ما انسانها به وسعت سرمایه های ماست.

موانع رسیدن به هدف

عوامل سقوط و آلوده شدن به گناه و دورماندن از هدف

- 1- عامل درونی (نفس اماره: فرمان دهنده به بدی ها) دعوت به لذت های زودگذر دنیایی - بازداشتن از پیروی عقل
- 2- عامل بیرونی (شیطان) راه نفوذ: وسوسه و فریب دادن سخن شیطان: خدا وعده حق داد

من خلاف وعده خود عمل کردم

من بر شما تسلط نداشتم

من فقط دعوت کردم و شما دعوت مرا پذیرفتید

امروز (قیامت) خود را سرزنش کنید نه مرا

نه من می توانم به شما کمک کنم نه شما می توانید مرا نجات دهید.

آیات

إِنَّا هَدَيْنَا السَّبِيلَ أَمَّا شَاكِرًا وَ أَمَّا كَفُورًا. (سوره انسان/ آیه 3)

ما راه را به او نشان دادیم یا سپاسگزار خواهد بود و یا ناسپاس

پیام آیه: قدرت اراده و اختیار انسان

وَ نَفْسٍ وَ مَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا (سوره شمس/ آیات 7 و 8)

پیام آیه: گرایش به نیکی و بیزاری از بدی و زشتی

وَ لَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ (سوره قیامت/ آیه 2)

پیام آیه: نفس لوامه: سرزنشگر (وجدان) ملامت کننده انسان هنگام آلوده شدن به گناه

احادیث:

هیچ چیزی را مشاهده نکردم ، مگر اینکه خدا را قبل از آن ، بعد از آن و با آن دیدم. " حضرت علی (ع) "

پیام حدیث: سرشت خدا شناسی

دشمن ترین دشمن تو ، همان نفسی است که در درون توست.

پیام حدیث: نفس اماره ، نفس دعوت کننده به گناه

اشعار:

دوست نزدیک تر از من به من است
چون عجب تر که من از وی دورم
چه کنم با که توان گفت که او
در کنار من و من مهجورم (گلستان سعدی)

پیام: غفلت = دوری و فراموشی یاد خدا

تصاویر:

سرمایه هایی چون عقل و اختیار و سرشت خدانشناسی و گرایش به نیکی و بیزاری از بدی و داشتن راهنمایان در مسیر تقرب به خداوند ، همانند بالی هستند برای پرواز انسان به سوی اصلی ترین هدف (قرب الهی)

انسان باید موانع رسیدن به هدف را بشناسد و با مقابله و یا مبارزه با آن موانع را از بین برده و به هدف خود برسد.

پاسخ به اندیشه و تحقیق و فعالیت های کتاب:

تدبر : درک حقیقت نماز و شنیدن دعوت راهنمایان و تفکر در آن = سعادت انسان و نجات از قهر الهی (صفحه 29)

تدبر: 1- غافل کردن از خدا و یاد او

2- زیبا و لذت بخش نشان دادن گناهان

3- عدم اطاعت خدا- زینت بخشیدن به گناه و فریفتن با آرزوهای طولانی

اندیشه و تحقیق

1- خیر ، کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این راه نفوذ دیگری ندارد.

2- هدف و مسیر حرکت با توانایی و سرمایه هماهنگ است و هدف ما باید به وسعت سرمایه باشد.

فعالیت مکمل:

و آن روز که گل آدم را سرشت ، به او میل به جاودانگی بخشید، و خود جاودانه ترین بود ، به او میل به زیبایی و نیکی داد و خود خیر و زیبایی مطلق بود، و از آن روز که آدم به زمین هبوط کرد ، و از آن هنگام ، در میان بنی آدم، آنان که حقیقت هجران را یافتند ، مشتاقانه، بر در هستی می کوبند ، به امید لقای او و رسیدن به آستان او .

" گفت پیغمبر رکوع است و سجود بر در حق کوفتن حلقه ی وجود " (مثنوی دفتر پنجم)

و این چنین ، زندگی شدنی به سوی او گردید و رفتنی تا بی نهایت ، تا مطلق، و این گونه بود که حیات ، زیبایی و نشاط یافت و اندوه و نگرانی رخت برپست.

با توجه به تدریس صورت گرفته نکات مفهومی متن فوق را بنویسید.

گرامی داشتن انسان – نفوذ شیطان و هبوط انسان از بهشت- پی بردن به اشتباه و سعی در جبران (نفس لوامه) و بهره گرفتن از پیامبران بعنوان راهنمایان مسیر قرب الهی و سرشت خدانشناسی و غفلت و دوری از یاد خدا

معانی مفاهیم و اصطلاحات

نفس لوامه : نفس سرزنشگر (وجدان)

نفس اماره: نفس فرمان دهنده به بدی ها و گناهان

سوالات امتحانی پر تکرار

1- جامع ترین و اصلی ترین هدف زندگی انسان است. (تقرب و نزدیکی به خدا)

2- سودمندترین دانش ها..... است. (خود شناسی)

3- اولین گام برای حرکت انسان در مسیر قرب الهی ، شناخت انسان است. ص غ (صحیح)

4- سرمایه ها و توانایی های انسان در مسیر قرب الهی را نام ببرید. (1- تفکر و تعقل. 2- تصمیم گیری و اختیار. 3- سرشت خدانشناسی . 4- گرایش به نیکی و بیزاری از بدی . 5- نفس لوامه . 6- پیامبران و پیشوایان

5- بین سرمایه و هدف چه ارتباطی وجود دارد؟ بین سرمایه و هدف هماهنگی وجود دارد. هرچه سرمایه بیشتر باشد هدف ارزشمند تر است. انسان سرمایه عظیمی دارد که حیوانات و گیاهان فاقد این استعدادها هستند پس هدف و مسیر انسان با سایر موجودات متفاوت است. هدف ما انسانها به وسعت سرمایه های ماست.

6- موانع رسیدن به هدف را نام ببرید؟ عامل درونی (نفس اماره) عامل بیرونی (شیطان)

7- راه نفوذ شیطان در انسان چیست؟ وسوسه کردن و فریب دادن

8- این سخن از کیست: دشمن ترین دشمن تو ، همان نفسی است که در درون توست. حضرت علی (ع)

9- سخن حضرت علی (ع) در مورد سرشت خدانشناسی را بنویسید. "هیچ چیز را مشاهده نکردم مگر اینکه خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم."

10- کدام گزینه پیام آیه مقابل می باشد: انا هدیناه السبیل اما شاکرا و اما کفورا

الف) تفکر و تعقل ب) سرشت خدانشناسی ج) تصمیم گیری و اراده د) گرایش به نیکی

ج صحیح است